

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

MEDITATIE

Bar-abbas of Jezus?

*"En de stadhouder, antwoordende zeide tot hen: Welken van deze twee wilt gij, dat ik u zal loslaten?
En zij zeiden: Bar-abbas!"
Mattheüs 27:21*

In het paradijs hebben wij ons oor geleend aan de duivel. Hoewel goed geschapen, heeft het ons niet goed gedacht om God in dankbare erkentenis te houden. Toen ik voor de keuze stond: God of de duivel, het Leven of de dood, de Liefde of de haat, heb ik vrijwillig en moedwillig voor de laatste gekozen!

Dat is wat: voor de duivel gekozen! Jezus noemt de duivel een moordenaar. Hij gunt u het leven niet. Hij gunt u zeker het genadeleven niet. De verborgen omgang met God, de verzoening met God door Christus, daar komt hij op af. Ja, uw tegenpartij, de duivel, gaat rond als een briesende leeuw, zoekende wie hij zou mogen verslinden. En juist een begenadigd kind van God moet het inleven welke vreselijke vijand hij binnengelaten heeft in de stad mensenziel, in de wereld waarvan God Zelf getuigde, dat hij zeer goed was.

We hadden beter kunnen weten. Maar de val is een feit. De keuze is gedaan. En als we het nu eens over mochten doen? Dan zouden we zonder hartvernieuwen-de genade dezelfde keus doen. Voor de duivel en tegen God, onze barmhartige Schepper en Weldoener, Die te prijzen is tot in der eeuwigheid.

Het lijdensevangelie legt er getuigenis van af. Pilatus noch Herodes hebben schuld in de Mens Jezus gevonden. Alle getuigenissen waren vals. Het pleit voor deze heiden Pilatus, dat hij voorkeur had voor Jezus. Toch durft Pilatus Jezus niet zondermeer los te laten. Pilatus hinkt op twee gedachten. Hij vreesde voor zijn geweten en hij vreesde voor het volk. Hij zocht zich voor zijn gewetente verontschuldigen en de mensen te behagen. Daarom stelde Pilatus ten slotte het volk voor de keuze: welke van deze twee? Bar-abbas of Jezus? Daar stond Jezus, zwijsend en gebonden. De schrift moest vervuld worden: Hij is met

de misdadigers gerekend.

Bar-abbas of Jezus. Een duivel op tweetal met God. De dood op tweetal met het Leven. Adams kinderen mogen kiezen. Bar-abbas of Jezus? Welke van deze twee? Maar Bar-abbas was toch een moordenaar? Ja, een zoon van hem die moordenaar is van de beginne. Hij wachtte op zijn doodvonnis. Dat was rechtvaardig. Dat eiste het recht van God. En Jezus is het Leven. Waar Hij kwam moesten de doodsschaduwen wijken. Het volk mag kiezen. En zij kozen allen voor Bar-abbas en tegen Jezus.

Wat zal ik dan met Jezus doen? Laat Hem gekruisigd worden, dat wil zeggen, laat Hem sterven, laat Hem vervloekt worden. Dat is de dank voor het vele zware werk dat Hij voor dit volk bewezen had. Gekomen tot de Zijnen met stromen van zegen. Maar de Zijnen hebben Hem niet aangenomen. Vijanden geworden in Adam. Vijanden gebleven tot in de kruisdood van Jezus toe.

Welke van deze twee? En zij zeiden Bar-abbas en laat Jezus gekruisigd worden. Het is in Jeruzalem in de stad van God geschied. Het zou ook in onze straat kunnen gebeuren. Want er is niemand die verstandig is en niemand die God zoekt. Allen bittere vijanden geworden van God en Jezus Christus, van het heerlijke werk van de Heilige Geest. Kom, onderzoek uw leven eens. Christus is voor vijanden gestorven. Hebt u ontdekt een vijand van God te zijn? Heeft de Heere het u door Zijn Geest doen verstaan dat u eens de verkeerde keus hebt gedaan? Een keuze die ons zonder Gods genadig ingrijpen eeuwig zal berouwen.

Hoe nodig is het de oberouwelijke keuze te doen voor God in Christus en tegen de duivel, voor het Leven en tegen de dood. Is dat nog mogelijk voor een vijand van God en Jezus Christus? Zit de vijandschap niet te diep? Ach, verwacht het maar nooit van die 'vrije wil'. Roep Hem aan in de dag der benauwdheid en Hij zal er u uithelpen en gij zult Hem eren! O, nooit te slecht voor Jezus. Wel te goed. Hij kent uw harde hart, dat voor Hem nooit meer kan kiezen. Maar hoort u Zijn stem niet? Hij komt uit de

nooit begonnen eeuwigheid. Hij roept het Zijn Vader toe: Ik kom om Uw wil te doen.

En wat is Gods wil? Dat vijanden op de dag van Zijn heirkraft overwonnen worden, dat zij buigen in het stof en wenende uitroepen: Wat wilt Gij dat ik doen zal.

L.W. van der Meij

Van de Redactie

Inhoud

In dit nummer van ons blad is een lijdensmeditatie van ds. L.W. van der Meij opgenomen over Mattheüs 27:21 "Bar-abbas of Jezus?" Ds. M.C. Tanis schrijft over 2 Tim. 4:20 en 21a onder het opschrift "Een sprekend gedeelte." Ds. P. Roos levert een bijdrage onder het opschrift "Kerk en kerken." Ds. K. Hoefnagel schrijft in zijn vragenrubriek over Demas. Ds. P. den Butter schrijft een artikel over Abia. Van de hand van ds. J.M.J. Kieviet een column met als opschrift "Pijn". We schrijven zelf een bijdrage over David Bruinings. Verder wat boekbesprekingen.

Goede Vrijdag en Pasen

In de gang van het kerkelijke jaar mogen we weer stilstaan bij het sterven en de opstanding van Christus. De Heere gebiede Zijn zegen over de prediking op deze dagen. Goede Vrijdag is de betaaldag van de Kerk. Vanwege de gerechtigheid en de waarheid Gods kon niet anders voor de zonden betaald worden dan door de dood van de Zoon van God. De Heere geve voor het eerst of al meer het nut van de opstanding te beleven zoals de Heidelbergse Catechismus dat verwoordt: "Ten eerste heeft Hij door Zijn opstanding de dood overwonnen, opdat Hij ons de gerechtigheid, die Hij door Zijn dood ons verworven had, kon deelachtig maken. Ten andere worden ook wij door Zijn kracht opgewekt tot een nieuw leven. Ten derde is ons de opstanding van Christus een zeker pand onzer zalige opstanding."

Ontmoetingsdag

De ontmoetingsdag zal D.V. gehouden worden zaterdag 18 april in het kerkgebouw van de Chr. Geref. Kerk te Werkendam. Het onderwerp waarover gesproken zal worden luidt: *Christusprediking*. Sprekers: ds. M.C. Tanis "Christus de Gezalfde", ds. P. den Butter "Christus als Profeet", ds. J.P. Boiten "Christus als Hogepriester en ds. A. van Heteren "Christus als Koning." Aanvang morgensamenkomst 10.30 uur en middagsamenkomst 14.00 uur. We hopen dat er weer velen zullen komen. Het onderwerp is het zeker waard. Ook is het goed elkaar te ontmoeten in een tijd van toenemende verwarring en verdeeldheid. Er zal weer een boekentafel zijn en kinderoppas.

Preken uit Openbaring

De kerkenraad van Urk Eben- Haëzer heeft het initiatief genomen een *prekenboekje* over het boek *Openbaring* uit te geven ten bate van de Eben- Haëzer Kerk. Het boekje is samengesteld uit preken die in het verleden in 'De Levensbron' zijn verschenen.

Het kost € 17,50. Geschikt om zelf te lezen en om in leesdiensten gebruik van te maken. Het taalgebruik is hier en daar wat aangepast zonder tekort

te doen aan de oorspronkelijke bedoeling van de preken. Ook dit boekje zal verkrijgbaar zijn op de ontmoetingsdag. Als u het daar aanschaft, bespaart u dat verzendkosten.

Ambtelijke praktijk

EEN SPREKEND GEDEELTE

2 Tim. 4:20 en 21a

Bekenden

De personen genoemd in Paulus' brief waren voor Timotheüs geen onbekenden. Hij had ze leren kennen en er was net als bij Paulus een band aan hen gegroeid. Wederzijds was dit het geval. Binding door het geestelijke leven aan elkaar is rijk en eeuwig. Daar staat de Heere voor in.

Werker

De eerste die genoemd wordt in de brief, namelijk Erastus, was een vriend van Paulus. Hij woonde in Efeze en was daar een helper van Paulus. In Hand. 19:22 lezen we dat Paulus Timotheüs en Erastus naar Macedonië stuurde. Zij moesten gaan werken in de jonge gemeenten van Macedonië en Achaje. Paulus had beiden opgeleid om te arbeiden voor het Koninkrijk van de Heere en in de ontstane gemeenten. Vormend is Paulus bezig geweest. Waarom nu dit tweetal gezonden werd en niet Titus of Silas heeft niet te maken met vriendjespolitiek. Paulus achtte hen bekwaam tot het dienstwerk. Paulus was geen solist. Hij hield niet alles in eigen handen. Hij was blij met helpers en wie konden dienen werden door hem gezonden. Door het zenden naar Macedonië kon Paulus verder gaan met zijn werk. Het verblijf in Efeze was een besturing door de Heere. Er werden contacten gelegd. Toerusting vond plaats. Er kwam gelegenheid om te schrijven. Vanuit Efeze heeft Paulus brieven aan de gemeente te Korinthe kunnen schrijven. Een tweetal bezitten wij. Waardevol. Denk ondermeer aan het unieke hoofdstuk 1 Kor. 15. Het is een veelzijdig getuigenis van de opstanding der doden. In de brief aan de Romeinen wordt ook de naam van Erastus genoemd. Paulus moet in zijn brief de groeten van Erastus overbrengen (Rom. 16:23). Erastus moet in Rome geweest zijn en had daar vrienden wonen. De bijvermelding door Paulus (Rom. 16:23) zegt ons dat Erastus rentmeester was. Hij was de stadrentmeester van Korinthe. Nu schrijft Paulus in zijn brief aan Timotheüs: Erastus is te Korinthe gebleven. De reden van die vermelding wordt niet genoemd, maar het horen van zal Timotheüs zeker wat gedaan hebben. Paulus was fijngevoelig en kende het

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. donderdag 16 april verschijnen. Kopij graag binnen donderdag 9 april.

AvH

karakter en de leeftijd van Timotheüs. En niet te vergeten de omstandigheden waaronder hij moest werken. Satan roerde zich in de gemeente en daarbuiten. Meelevend is Paulus gebleven tot het einde. Paulus mocht iets vertonen van zijn Meester Jezus Christus. Hangend aan het kruis sprak Hij: vrouw zie uw zoon. Zoon zie uw moeder. (Joh. 19:26 en 27).

Zieke

Paulus heeft het in zijn brief ook over Trofimius. Een heiden- christen uit Azië. Een tijd heeft hij Paulus vergezeld op zijn reizen. Hij wist zich hartelijk aan Paulus verbonden. Nu geeft Paulus aan Timotheüs door dat hij Trofimius ziek te Milete achter gelaten had. De vraag kan naar boven komen waarom Paulus die trouwe helper niet heeft genezen. Welk een wonderen zijn er geschied in Efeze. Mensen werden zelfs langs een wonderlijke weg genezen (Hand. 19:12). Laten we letten op wat er geschreven staat in vers 11. God deed ongewone krachten door de handen van Paulus. Calvijn zegt in zijn verklaring: het apostelschap van Paulus was met zulke opvallende krachten versierd opdat het gezag van zijn leer te meer zou vaststaan. Het extra-ordinaire staat niet los van de verkondiging van het Evangelie. Maar wat lezen we: in Milete liet Paulus de zieke Trofimius achter. Zal Paulus niet met hem gebeden hebben? Zal hij het nagelaten hebben om voor hem te bidden? Hij zal het gedaan hebben. Had Paulus geen geloof of miste Trofimius het geloof toen voor herstel gebeden werd? Wie van ons durft dit te zeggen. Hoe moeten we het dan zien? Paulus leefde bij de derde bedde: Uw wil geschiede in de hemel alsook op de aarde. Hoe het verder gegaan is met Trofimius weten we niet. Beter of ernstiger ziek en uiteindelijk sterven. Alles is onbekend. Maar dit kan gezegd worden: zijn einde was vrede. Door de genade des Heeren in Christus ging hij naar huis.

Genezing

Wanneer we nog even denken aan genezing door gebed dan is dit zeker nu niet uitgesloten, maar dan moet elke handeling, elke vraag aan een patiënt en heel de entourage de toets van Gods Woord kunnen doorstaan. Laten we ook denken aan het waarschuwendende woord van

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren, Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C,

2959 AC Streefkerk.

Telefoon: 0184-669116.

Fax: 084-2220131.

Email: pand@solcon.nl

Girorek. 70.43.50 f.n.v. Stichting

Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 10,- per jaar.

Abonnementsprijs voor de Verenigde

Staten en Canada 8 dollar per jaar.

Advertenties € 0,34 (excl. btw) per

mm met een kolombreedte van 6 cm.

Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

de Heere Jezus in Matth. 7: 22 en 23. Op de grote dag zullen tot Mij zeggen: Heere, Heere, hebben we niet in Uw Naam geprofeteerd en in Uw Naam duivelen uitgeworpen en in Uw Naam vele krachten gedaan? Jezus antwoordt: dan zal Ik hun openlijk aanzeggen: Ik heb u nooit gekend. Ook moet er afkeer zijn van allerlei reclameadvertenties. En zeker mag niet vergeten worden dat de Heere de kerkdiensten, de pastorale bezoeken zegent. Wonderen vinden plaats. Wonderen geschieden ook door geneesmiddelen en medische behandelingen. De Heere werkt onmiddellijk en middellijk. Het is bekend wat de profeet Jesaja na Hizkia's gebedsverhoring sprak. Laat men nemen een klomp vijgen en die tot een pleister maken en op het gezwel leggen en zo zal Hizkia genezen (Jes. 38:21). Paulus gaf Timotheüs het advies wat wijn te drinken voor zijn maag en met het oog op zijn kwalen (1 Tim. 5:23).

Blijvend?

Blijft de ziekte of zet zij door dan mag die situatie niet toegeschreven worden aan ongelof. Er kan wat ondoordacht gezegd worden door een gezonde tegen een patiënt. Hoe kan een zieke pijn hebben van een bezoek. De priesterlijke bewogenheid van de Heere Jezus moet blijken. De blijvende, afbrekende ziekte kan lijden tot de dood. Hoe tekent de Heere Jezus in een gelijkenis de levens-

gang en het einde van Lazarus. Er mag gevraagd worden om draagkracht. Paulus had een doorn in het vlees. Een engel des satans die hem met vuisten sloeg. Calvijn had voortdurend last van migraine. Maar wat hebben beiden kunnen doen. Hun daden, hun werken getuigen ervan. De genade van de Heere sterkt in alles. Het ziekbed kan zelfs een predikstoel zijn en een leerstoel voor de ambtsdrager. Wie het gekend heeft, vergeet het nimmer. Het gehoorde, het onderwijs mocht tot zegen zijn.

Weerzien

Heeft Paulus in zijn brief aan Timotheüs al aangespoord om zo spoedig mogelijk te komen, nu schrijft hij: voor de winter. Wanneer de winterperiode aanbreekt is het veel te gevaarlijk om een zeereis te maken. Paulus heeft dit zelf ondervonden. Maar hij denkt niet slechts aan de weersgesteldheid maar ook aan zichzelf. Hij weet dat de dag van de executie dichterbij komt. Voor zijn heengaan wil hij met Timotheüs spreken. Het afscheid nemen zal voor beiden pijnlijk geweest zijn. Ze leefden als vader en zoon. Maar dit was hun troost en sterkte: ze zagen elkaar niet voor het laatst. Ze zullen samen staan voor de troon van God en van het Lam. Samen één in het belijden en zingen. Mijn God U zal ik eeuwig loven, omdat Gij het hebt gedaan. Zullen wij meezingen?

M.C. Tanis

Moeten we dan ons standpunt niet eens herzien? Ieder weet wel dat we nooit enthousiast geweest zijn met de vele contacten tussen de Vrijgemaakte kerken en de onze. Ik denk niet dat het een goed idee is om hen nu te omarmen, maar het is wel een feit dat we niet zo maar kunnen spreken over de Gereformeerde kerken Vrijgemaakt en, dat weten we ook heel goed, ook niet over de Christelijke Gereformeerde kerken. En dat geldt van elke kerkelijke kudde.

Tijd om de oude scheidsmuren kritisch te bezien? In ieder geval reden tot bezinning op de kerk. De bekende gedachte van de ruilverkaveling?

Tegenwoordig treffen we in elke kerk dezelfde bonte variëteit van mensen en richtingen aan. Daardoor lopen er dwarsverbindingen tussen die kerken. In elke kerk zijn grote groepen vooruitstrevende en modern denkende christenen te vinden. Hoe is dat zo gekomen? Wellicht hierdoor omdat ze vanwege de moderne tijden allemaal dezelfde krant lezen of kijken naar dezelfde TV-programma's. Internet zal deze massale beïnvloeding nog versterken. In alle kerken dezelfde invloeden van de moderne tijd, zoals EO of ND. Er gaat dan echter ook in diezelfde kerken een tegenstroom ontstaan; er komen ook mensen die zeggen: dit hebben we niet bedoeld en zo willen we het niet; dit gaat verkeerd. Er zijn mensen in dezelfde auto die tegengestelde handelingen uitvoeren: de een trapt op het gaspedaal, de ander op de rem; hier zet iemand de knop op power en een ander draait hem uit. Dat kost veel energie en het is niet doelgericht, het roept irritatie op en de auto is op weg naar een ernstig ongeluk. Zo bezien is het niet verwonderlijk dat er in elke kerk hardlopers zijn, terwijl er ook zijn die op een bank langs de weg uitrusten van de jachtige tijden. De invloed van de wereld scheert alle kerken over één kam. De een vindt dat heel gewoon (je moet met je tijd meegaan), de ander is verontrust (de wereld niet gelijkvormig worden). Ieder heeft voor zijn houding soms ernstige en zwaarwegende argumenten. Ik heb nu maar twee stromen genoemd, maar u kunt er met gemak wel meer vinden. Er zijn in elke kerk verstandschristenen en ook gevoelsmensen. Er zijn bijna ook wel in elke kerk verbondsdrijvers, er zijn daartegenover ook mensen die slechts denken vanuit de verkiezing. Nu is dat altijd wel ten dele zo geweest, maar de breuklijntjes zijn door de moderne openheid wel verscherpt. Natuurlijk heeft elke kerk nog wel een eigen geschiedenis en een eigen gezicht, maar er is veel genivelleerd. Het ligt zelfs nog gecompliceerder. G. Roos (een achterneef van mij spreekt

Kerkelijk actueel

KERK EN KERKEN

Rond een Calvinherdenking werd door Antoine Bodar misprijzend gekeken naar de vele kerken, die de Reformatie heeft opgeleverd. Het is waar: er zijn heel veel kerken en groepen die allemaal teruggaan op Calvijn. CGK, HHK, GKV, NGK, PKN, GGN, GGIn, OGG..... en nog veel meer. Kent u ze allemaal? Voor ons gevoel heeft iedere kerk zijn specifieke gezicht. Of liggen de zaken anders?

Heeft een kerk nog wel echt een typisch kenmerk? Een huismerk? Tijdens een andere Calvinherdenking gebeurde het dat een Vrijgemaakt theoloog, dr. G. Harinck (hoogleraar aan de VU), opmerkte dat de kerk niet achter de samenleving aan moet hollen, maar dat deze zich moet richten op het feitelijke en wezenlijke heil. "Zou de kerk er niet beter aan doen om, in plaats van in de samenleving op te komen voor randgroepen, vreemdelingen en zwakken, zich meer van de samenleving af te zonderen? Licht haar kwaliteit en haar begrenzing niet in het feit dat zij een gemeenschap is die georiënteerd is op het heil dat bezig is naar ons toe te komen van buiten de ge-

schiedenis?" Als ik het goed samenvat: de kerk is niet allereerst van en voor de wereld, maar de kerk leeft van het heil, dat geheel van God komt, zonder iets van de mens. Dat hadden we misschien uit zijn mond zo niet verwacht. Geen typisch vrijgemaakt geluid. We hadden het ook niet direct verwacht dat daartegenover iemand als B.J. van der Vlies de roeping naar de wereld zou beklemtonen.

In een vorig artikel sprak ik over verontruste Vrijgemaakten in verband met de plaats van een CG theoloog aan de Theol. Universiteit Kampen; iemand reageerde daarover naar mij toe dat er inderdaad ook zulke Vrijgemaakten zijn.

de vrees uit in het RD van 21 maart j.l., dat bijvoorbeeld een reformatisch orgaan zich in de tweede en volgende generaties zelfs bewust kan gaan keren en afzetten tegen de uitgangspunten van de stichters van het eerste uur. Hij heeft het dan over de EO. Maar hij waarschuwt ook het Reformatorisch Onderwijs en het RD voor hetzelfde verschijnsel. Citaat: "Het kan theoretisch zover komen, dat een zuil zich keert tegen het segment dat haar heeft opgebouwd. Als de universiteit die ooit als orthodox gereformeerd van de grond kwam haar theologische studenten tot twijfel of ongeloof brengt. Als een krant –ooit opgericht om een dam op te werpen tegen de geest van de tijd en op de bres te staan voor de gereformeerde beginselen– het pluralisme gaat prediken in plaats van de zekerheid van Gods openbaring. De Almachtige verhoede het".

Dat is wel schokkend. Zo grillig kan het toegaan als de hitte des daags en de koude des nachts erover heen komt. Het volk diende de Heere zolang Jozua en de oudsten leefden. De geschiedenis bestaat uit golfbewegingen, die met de waan van de dag omhoog en omlaag gaan. Dat zit dan in de lucht en je doet er weinig tegen. U hebt vast wel gemerkt dat er t.a.v. het Reform. Onderwijs de laatste tijd een discussie op gang gekomen is, waarin de vrees wordt gehoord dat we een ernstige vervlakking beleven en bewerken. En dit is niet alleen mensenwerk, maar het is werk van geestelijke machten. Paulus onderkende dat en bewaakte de grens (Gal.1). Luther stond onvervaard zijn man. Kohlbrugge hield vol, ook toen de kansels dicht gingen. Al deze mensen kenden het onderscheid en stonden in de bressen. Maar in onze tijd hebben we te maken met de zuigkracht van nuanceren en relativiseren. Waar loopt de grens? Voor de jeugd, voor de kerk, voor de prediking?

Beslisheid heeft te maken met overtuiging. Jeremia kende dat: Heere, Gij hebt mij overreed en ik ben overreed geworden. Hoe kon Paulus zoveel ophef maken over een luttel feit als de besnijdenis? Omdat hij wist dat daardoor het kruis van Christus werd bedreigd. Dat kwam voort uit geestelijk onderscheiden. Die gave wordt bij velen, bij ons grotendeels gemist. De kerk zou eens opnieuw gereset moeten worden. Prachtig, zo'n resetknop aan je telefoon. Loopt de zaak in het honderd, dan kun je terug naar de oorspronkelijke instellingen. Dat zou de een prachtig vinden, terwijl zijn buurman liever zou doorgaan met avonturieren. Gedenkt echter waarvan gij uitgevallen zijt en bekeert u, zo spreekt de Heere Zelf.

Wat nu te doen? We zien gebeuren dat geestverwanten in verschillende kerken

elkaar zoeken. De een zoekt het bij de Vrijgemaakten, de ander bij de Hersteld Hervormden. Iemand stelde het zo: we kunnen allemaal maar het beste als CGK met de Vrijgemaakten in zee gaan, want ook daar heb je bevlogen hardlopers, maar er staan er ook bij de noodrem. Dat is waar en we willen zeker wel die onderlinge verbindingen respecteren, maar getalsmatig zijn er in de GKV niet zoveel mensen die iets hebben met bevinding. Ze zijn er zeker wel, maar het lijkt een kleine minderheid te zijn. Maar op zichzelf kan het steeds meer gaan voorkomen dat we buiten de eigen kerk veel meer geestverwanten aantreffen dan binnen de eigen kerk. Dat geeft spanningen en ontsporingen. Het kan leiden tot ontbinding van een kerk, zoals ik vrees dat het met ons kan gaan gebeuren. De kerk wordt zodoende een eilandenrijk. Of ieder gaat doen wat goed is in zijn ogen, want er is geen koning in Israël, er is geen leiding meer, de Kerkorde heeft zijn tijd gehad. Men heeft meermalen gedacht aan het Independentisme. Dat lijkt een goede oplossing? Iedere plaatselijke gemeente open en vrij naar elke richting die aanspreekt, met zo weinig mogelijk binding aan het eigen kerkverband.

Ja, wat nu te doen? We zitten met die veelheid aan kerken en dat is al erg. Het is erger dat die kerk helemaal niet meer zo is, zoals de naam op de gevel aangeeft. Het zou kunnen zijn dat de Heere de kerkelijke verdeeldheid wil oplossen doordat er nieuwe dwarsverbindingen ontstaan. Dan mogen we zingen een vriend en metgezel te zijn van allen die Zijn Naam ootmoedig vrezen. Maar ik zeg erbij: dat moet de Heere Zelf doen. Waar geestelijke eenheid beleefd wordt, vallen de muren weg. Als er binnen de kerk een reformatie zou mogen komen, dan zouden allerlei wrijfvlakken zo maar verdwijnen. Maar ook dan gaat dat niet zonder beleid.

Zolang dit niet zo is, hebben we als eerste een roeping voor de kerk, waarin we geplaatst zijn. Een van mijn correspondenten vroeg me ook of we als BhP bijvoorbeeld ook de gehele kerk dienen en zoeken. Dat is een goede vraag. Moeten we ons centraler in de kerk opstellen en zodoende het vertrouwen van meerderen winnen? Dat zou een menselijke en pragmatische uitweg zijn. Het fundament ligt vast. Hoe kunnen we vanuit dat vaste fundament de kerk en de gezindte dienen? Ik ga er dus vanuit, dat wij ten eerste een roeping hebben voor onze naaste omgeving, onze eigen kerken. Ook hier kan gelden: Een ieder blijve in zijn beroeping, daar hij in geroepen is (1Cor.7:20). Die positie is niet makkelijk. Hoe kan een gemeente aan de noodrem trekken, terwijl de massa

gas geeft? Of hoe lastig is het als je rijdt met de handrem aan? Ik signaleerde de moeilijkheden reeds. We stappen niet uit de auto om de ander verder te laten rijden. Het beginsel van onze kerken heeft waarde en kracht. Dat bewees de preek van Prof. Kremer in het vorige nummer. Dat beginsel hebben we ook lief. Het lijkt ons de meest Bijbelse vertolking van de weg der zaligheid. Van daaruit moet het dan toch ook mogelijk zijn de ander te overtuigen dat zijn navigatie gevaar oplevert. Dan spreken we niet mee met hen die menen dat verscheidenheid een goede deugd is. Het geeft niet dat we anders denken; in de hoofdzaak zijn we het eens. In wezen is dat niet waar. Het Christendom moet niet te kennen zijn aan een woud van meningen en ideeën. Het moet te kennen zijn aan dat éne fundament en die éne Zalmaker. Gods Woord zegt zelfs: Bedenkt hetzelfde (1 Cor.13:13). Dat is de roeping van ons allen. Sluit de geleerden.

Maar wie zo leeft, krijgt al spoedig de vraag: Denkt u dat u het alleen weet? Dwalen dan al die anderen? Nee, dat kan ik me nauwelijks voorstellen. Dat is een probleem voor iemand die lid is van een grotendeels anders denkende gemeente. Nee, we zouden direct willen antwoorden dat we die indruk niet willen wekken. Het is dan toch wel weer de vraag wat Paulus of Luther op die vraag zouden antwoorden. Ze zouden stellig zeggen: Ik zeg niet het alleen te weten, maar ik weet het wel. U moet dan zelf maar concluderen waar u staat en wat u weet, maar ik voor mij, ik sta hiervoor. Wie zo beslist spreekt, kan het alleen maar van God Zelf geleerd hebben. Hij heeft ook een brief uit de hemel gekregen met de woorden van de verhoogde Christus Zelf, Die zeven brieven schreef aan de gemeenten. De brief van het Woord. Ik zei al: we moeten het kunnen uitleggen. Dus rem en gaspedaal niet tegelijk gebruiken, maar als eerlijke mensen met elkaar gaan spreken. Ik heb heel veel kerkelijke gesprekken zien verzanden, maar hier ligt toch wel een roeping. We hebben toch het profetische Woord. Zijn we daarin onderlegd? Kunnen we het aantonen waarom we zijn zoals we zijn?

Vanuit de kern van het kruisevangelie. Vanuit Hem Die Zichzelf de Waarheid noemt. In Hebreë 10:24 wordt gezegd: Laat ons op elkander acht nemen tot opscherping der liefde en der goede werken. Het woord "opscherping" wordt in het Engels weergegeven met "provoke", provoceren. Dat woord heeft een slechte klank. Maar het gaat om provoceren in liefde. Houd het woord "scherp" maar aan. Dat moeten wij doen. Zo dat men de liefde voelt. Er staat rond deze

tekst viermaal de aansporing: laat ons. Eerst gaat het om het bewandelen van de verse en levende weg, daarna over het vasthouden van de belijdenis der hoop, dan over het opzien op elkander en tenslotte over de onderlinge samenkomsten. De Hebreërs leefden op een glijdende schaal.

Men zou mij kunnen vragen: U hebt lange tijd de kerk gediend; hebt u het zo gedaan? Ik zou antwoorden dat er bij mij veel vreemd vuur is geweest en dat ik ook vaak de plank heb misgeslagen. In zoverre voel ik me ook verantwoordelijk voor de kerk. Alle mensenwerk, zeker ook het mijne, is vol gebrek. Nu

Vragenrubriek

Demas

In zijn laatste brief, 2 Timotheus, klaagt Paulus dat Demas hem verlaten heeft, uit liefde tot deze tegenwoordige wereld. Dit wordt veelal slechts negatief uitgelegd. Geen goed woord voor Demas! Maar de kanttekenaren blijken toch minder negatieve gedachten gehad te hebben, want die verklaren: "waaruit niet volgt, dat Demas ganselijk van het geloof zou afgefallen zijn". Ook las ik dat Calvijn er op heeft gewezen dat Demas wel Paulus, maar niet de Heere verlaten heeft! Hoe moeten we deze zaak nu zien?

Eerder al ging ik op een vraag over Demas in; pas kwam de vraag over zijn liefhebben van de tegenwoordige wereld weer naar voren. Van iemand die meent geen vreemdeling van genade te zijn. Maar die soms nog zo veel liefde gevoelt ten opzichte van de "tegenwoordige wereld". Of ik daar toch nog eens op in wil gaan. Gods kind gaat toch haten wat hij tevoren liefhad en lief krijgen wat hij tevoren haatte, zo luidt de vraag.

Inderdaad zijn de kanttekenaren mild in hun oordeel. Dat mag ik wel! Er is zoveel koud oordelen en veroordelen van elkaar. Het is liefdeloos en verraadt een gebrek aan zelfkennis. Ook komt het onder kerkmensen voor dat men zich behoorlijk druk kan maken over anderen eeuwig lot, zonder ooit bij eigen staat en toestand stil te staan.

Toch meen ik dat het getuigenis dat de Heilige Geest over Demas voor ons heeft bewaard, alle reden geeft om te huiveren aangaande Demas' lot. Als hij een ware gelovige was, zal hij later tot inkeer gekomen zijn. Dat kan niet anders, want God laat het werk Zijner handen niet varen. Als hij echter toch geen waar kind van God is geweest, kan hij later tot waarachtige bekering gekomen zijn. Ook dat kan en we hopen het

zegt Paulus niet dat hij de strijd goed gestreden heeft, maar dat hij de goede strijd heeft gestreden. U moet er niet bang voor zijn dat u de sympathie van mensen verliest. Mooi als het erbij komt, maar dat is niet het oogmerk. Luther en Calvijn waren ook geen Reformatoren vanwege hun uitstraling, maar vanwege hun duidelijkheid. Dat hebben wij in onze dagen nodig. Wees positief kritisch, want de duivel gaat rond, ook als een engel des lichts. En daartegenover staat het woord van Christus: Ik ben de Waarheid!

P. Roos

voor hem. De opmerking van de statenvertalers laten een gevoel, een mening zien. De kanttekeningen zijn van grote waarde en geven vaak een helder licht op de tekst en het verband. Maar het is niet meer dan een commentaar van mensen. De Schrift vertalen en commentariseren blijft mensenwerk, al geloof ik vast en zeker dat onze Statenvertalers mensen waren met Godsvreze begiftigd en in hun werk geleid werden door de Heilige Geest. Misschien dat men tot deze opmerking kwam vanwege Calvijns gevoel.

Wat ik nu erover schrijf is mijn gevoel; en dat is ook feilbaar. Maar ik geef het toch maar door. Voor mij blijft Demas een dubieuze post en in ieder geval een waarschuwend voorbeeld. Ik geloof eerder dat Demas Paulus heeft verlaten, omdat hij de Heere de rug toekeerde. Het was bij Demas nooit tot een werkelijke breuk met de wereld gekomen. Vroeg of laat zal dat bij mensen toch blijken. Hij liet Paulus in de steek, zo staat het er letterlijk, uit liefde tot...de wereld. Paulus werd bij zijn schrijven toch geïnspireerd door de Heilige Geest. Het is, nog eens, een getuigenis waarbij we moesten huiveren.

Maar een kind van God kan toch vallen? Jazeker, Gods Woord is daar duidelijk genoeg in. Maar dan is er altijd weer een terugkeer. Uit liefde tot...de Heere! Als Gods Geest in het hart werkt, krijgt de natuurlijke liefde tot de wereld de doodsteek. Dan is de eeuwige liefde Gods in het hart uitgestort. Let wel, onze natuurlijke liefde tot de zonde, de wereld en ons eigen ik, is dan nog niet dood. Gods kind wordt een tweemens en komt midden in de strijd terecht. Dan gaat het vlees tegen de Geest begeren en een Paulus gaat klagen dat als hij het goede wil doen, het kwade hem bijligt, Rom. 7:21. 'Maar hetgeen ik haat, dat doe ik'. Verstaan we deze taal? Dan is het ook nog eens zo dat een natuurlijk

Pijn

"U weet niet hoe ongelooflijk veel pijn ik heb aan vergaderingen als deze..." De bijeenkomst van de classis is zojuist afgelopen. Het is later geworden dan ik had gedacht. De kraamvisite die mijn vrouw voor deze avond had afgesproken, heeft ze op mijn verzoek maar uitgesteld. Maar nu is de bespreking ten einde. De jonge preses die de vergadering voortreffelijk heeft geleid, sprak een bewogen gebed uit. Daarna is er nog gezongen. Handen worden geschud. Deze en gene praat nog even na. Een enkeling loopt zonder te groeten weg. Met een vertrokken gezicht. Maar deze broeder klampt mij aan. Hij wil kwijt dat de gang van zaken hem niet onberoerd laat. Hij meent het. Ik zie het aan hem.

Wat ik hierboven schets, is niet iets van vroeger. Of wat wel eens zou kunnen gebeuren. Nee, het vond plaats enkele uren voordat ik deze letters schrijf. Vandaag dus. De classis was bijeen. Om kerkelijke zaken op kerkelijke wijze te bespreken en zo nodig besluiten te nemen. En er moest een besluit genomen worden. Een verzoek van één van de gemeenten. Een herhaald verzoek. En daarom een voortgezette bespreking. In aanwezigheid van deputaten die het kerkverband vertegenwoordigen. Hun advies is eensluidend. Maar naar de gedachte van menigeen niet overtuigend. De aan de orde zijnde zaak is gecompliceerder dan wordt voorgesteld, zo meent men. Denk aan precedents en onbedoelde gevolgen... Bij de stemming wordt de scheiding van meningen zichtbaar. De stemmen staken, zodat het verzoek niet kan worden ingewilligd.

De vorige keer schreef ik over ziek van de kerk. Nu over pijn aan de kerk. Het kan dicht bij elkaar liggen. Pijn – aan twee kanten. Niet alleen bij de broeder die zijn hart lucht over dit voor hem teleurstellende besluit. En die met anderen meent dat er sprake is van formele argumenten en misschien wel van verborgen agenda's. Maar ook bij die andere broeders die in onze kerken een ontwikkeling zien waarvoor ze bang zijn. Die beducht zijn voor een al te gemakkelijk samengaan met andere kerken en die voor hun argumentatie gebruik maken van vroegere synodeuitspraken. Formele argumenten, zo lijkt het misschien, maar geciteerd vanuit een beduchtheid voor afglijden. Het ergste is dat er geen antenne meer lijkt te zijn voor elkaars diepste motieven. Toch was er nog eenparigheid. In het samen zingen van de slotpsalm: "Och, schonk Gij mij de hulp van Uwe Geest. Mocht die mij op mijn paden ten Leidsman strekken..."

J.M.J. Kieviet

mens achter de wereld aangaat, maar de wereld achter een geestelijk mens. Gods vijanden worden de mijne en gaen me vervolgen. Ik krijg er last van en wil er, als ik op mijn plaats ben, vanaf.

Laten we beducht zijn voor zelfbedrog. Hoe ver kan het immers gaan en goed lijken? Met instemming geef ik door wat ds. H. Veldkamp in zijn boek 'Dubieuze posten' over Demas schrijft. Ik citeer: "Zou Calvijn gelijk hebben, dat de kloof weer geheel is gedempt? Of heeft de traditie gelijk, dat Demas priester geworden is in de heidense tempel te Thessalonica? U weet het niet en ik niet – God weet het! Men kan tenslotte overal toe komen. Men kan zelfs zover komen, dat men de tegenwoordige wereld liefheeft en...rustig z'n plaats in de kerk blijft innemen, misschien wel op de preekstoel!"

Zo, die zit! Keren we toch tot onszelf in, op en onder de preekstoel, want we hebben een bedriegelijk hart. En de wereld heeft, vooral vandaag, zoveel invloed op de kerk, dat vele kerkmensen gewoon werelds leven. En door hun kerkgang en hun betrokkenheid op de kerk misschien toch menen dat ze niet van de wereld zijn!

En weet je, waaraan je kunt zien dat de goede keuze toch leven mag in je hart? Hieraan, dat, al zie je nog zoveel natuurlijke liefde tot het kwaad in je boze hart, je ook die momenten kent van droefheid daarover. Dat je leert vragen om bekering met Psalm 143:10. Dat is een gebed van iemand die al vele jaren op

de levensweg mocht verkeren:
*Leer mij, o God van zaligheden,
Mijn leven in Uw dienst besteden!*

Het nieuwe leven herkent u hieraan dat je ook die momenten hebt, dat je zeggen moet: Heere, één blijk van Uw gunst is mij meer waard dan al hetgeen dat boven in de hemel is, of hetgeen onder op de aarde is, of dat in de wateren onder de aarde is. De liefde tot de aarde maakt geen plaats voor liefde tot de hemel, maar maakt plaats voor liefde tot Góð van de hemel! Dat je wel eens zeggen mag: Weg wereld, weg schatten, ge kunt niet bevatten, hoe rijk dat ik ben! Of, met Asaf, die soms jaloers kon zijn op een werelds mens in al zijn voorspoed, maar, geleerd door God, ook tijden had dat hij zingen kon:

*Wien heb ik nevens U omhoog,
Wat zou mijn hart, wat zou mijn oog,
Op aarde nevens U toch lusten?
Niets is er, waar ik in kan rusten.
Bezwijkt dan ooit, in bittere smart,
Of bange nood, mijn vlees en hart,
Zo zult Gij zijn voor mijn gemoed,
Mijn rots, mijn deel, mijn eeuwig goed.*

En als ik straks in de hemel mag komen, en ik mocht dan toch nog Demas tegenkomen, zal het me niet verbazen. Ik zal me er wel over verwonderen dat ik daar mag zijn. Om dan samen eeuwig te zingen van Gods goedertierenheer!

K. Hoefnagel.

opvolging ook niet het geval geweest. Wat bij ons dus bij wet geregeld is vindt zo in de Bijbel geen steun. Maar dat betekent niet dat het verkeerd is.

Was Abia nu een gelukkige keus van Rehabeam? En deed Rehabeam er verstandig aan om de moeder van Abia boven zijn andere vrouwen te verkiezen? Over die Maächa zullen we later, tijdens de regering van Abia's opvolger, ook nog wel wat horen. Dan blijkt dat er van haar niet zo'n beste invloed is uitgegaan (2 Kron. 15:16). Dat zal mogelijk ook zo geweest zijn bij de opvoeding van haar zoon Abia.

Wie was zij eigenlijk? Ze wordt de dochter van Absalom genoemd. In 1 Koningen luidt die naam Abisalom, maar dat zal geen echt verschil maken. Wat wel vragen oproept is dat deze moeder van Abia in 2 Kron. 13:2 Michaja heet en daar de dochter van Uriël uit Gibeon genoemd wordt. Hoe zit dit? De meest voor de hand liggende oplossing zal de volgende zijn. Volgens 2 Sam. 14:27 had Davids zoon Absalom maar één dochter, Tamar geheten. Zeer waarschijnlijk is deze Tamar getrouwd met Uriël en is uit dat huwelijk Maächa geboren. Zij was dus Absaloms kleindochter. Maar kleindochters van iemand werden wel vaker dochters genoemd. En dan heette deze Maächa ook wel Michaja. We zullen er verder maar geen probleem van maken.

Rehabeam had dus voorkeur voor Abia en daarom wees hij hem aan als zijn opvolger. Heeft hij mogelijk in hem ook bijzondere capaciteiten gezien? Daarvan wordt niets gezegd. Het is trouwens ook nog de vraag of Rehabeam daar een goede kijk op had, gelet op de grote fouten die hij zelf als koning heeft gemaakt. Of Abia bijzondere talenten voor het koningschap heeft bezeten kan uit zijn korte regeringsperiode ook niet worden afgeleid. Hij lijkt niet erg boven de middelmaat te hebben uitgestoken.

Opvallende prestaties heeft hij niet geleverd. Er was oorlog tussen hem en Jerobeam. Maar afgedacht van die ene veldtocht die ons in 2 Kronieken 13 beschreven wordt weten we van die strijd ook niets meer af. Het zullen wel niet veel meer dan wat schermutselingen geweest zijn, zoals dat ook het geval was in de dagen van Rehabeam. Van hem lezen we ook dat er strijd was met Jerobeam zelfs al de dagen van zijn leven (1 Kon. 15:6), maar dat is dan zeker geen felle strijd geweest.

Halfhartigheid

Wat de bijbelschrijver wel met grote nadruk vertelt heeft te maken met het hart van Abia. En wat hij daarover zegt is niet zo fraai. Abia's hart was niet volkomen met de Heere zijn God. In dat opzicht

Bijbelstudie

ABIA - 1

1 Koningen 15:1-8; 2 Kronieken 13:1,2

De opvolger van Rehabeam, Abia, heeft maar kort geregeerd. Slechts drie jaren. Van hem is dus niet veel te vertellen. In het eerste boek van de Koningen treffen we een kort bericht omtrent hem aan; een bericht dat niet veel meer bevat dan een karakterisering van zijn regering. Het tweede boek der Kronieken vertelt iets meer over hem en besteedt dan met name aandacht aan de oorlog die er was tussen Juda en Israël waarbij dan vooral een van de hoogtepunten uit die strijd wordt belicht.

Bij oppervlakkige lezing van deze beide passages uit het Woord van God zouden we de indruk kunnen krijgen dat de Schrift zichzelf hier tegensprekt. Het gedeelte in 2 Kronieken lijkt een heel wat gunstiger portret te tekenen van Abia dan het stukje in 1 Koningen. Is dat echt zo? Om hieromtrent duidelijkheid

te krijgen verdient het de voorkeur om onze aandacht eerst te richten op het gedeelte in 1 Koningen.

Koning geworden

Abia is koning geworden omdat dit de uitdrukkelijke wens van zijn vader was. En dat had weer te maken met het feit, dat Abia de zoon was van de lievelingsvrouw van Rehabeam. We lezen in 2 Kron. 11:22: 'En Rehabeam stelde Abia, de zoon van Maächa tot een hoofd om een overste te zijn onder zijn broeders; want het was om hem koning te maken'. En van die Maächa wordt een vers eerder gezegd, dat Rehabeam haar liever had dan al zijn vrouwen en bijvrouwen. Rehabeam trok de een dus voor boven de ander. Abia was zijn favoriete zoon. Of hij hierbij ook beïnvloed werd door zijn favoriete vrouw? Niet onmogelijk. In ieder geval is duidelijk, dat het in die tijd niet vanzelfsprekend was dat de koning altijd door zijn oudste zoon werd opgevolgd. Dat was trouwens bij Davids

lijkt hij op zijn vader. Ook van Rehabeam staat dit geschreven: geen volkomen hart. Nee, het is Abia niet kwalijk te nemen dat hij een verkeerd voorbeeld had, maar God rekent het hem wel aan dat hij dit verkeerde voorbeeld volgt. En niet het goede voorbeeld, dat hij immers ook in zijn familie gehad heeft.

Dat goede voorbeeld wordt zelfs uitdrukkelijk vermeld. Het voorbeeld van overgrootvader David. Natuurlijk heeft Rehabeam daarvan geweten. Misschien heeft zijn vader hem er niet zoveel over verteld. Die wandelde zelf immers niet in Davids voetstappen. Misschien heeft zijn moeder hem er ook niet van verteld, al was zij ook van David afkomstig. Maar toch moet Abia het leven van David hebben gekend. Het was in heel het volk bekend.

Ja, ook de zonde van David hebben ze geweten. Wat David gedaan heeft in de zaak van Uria en diens vrouw Bathseba. Het kwaad, dat allerlei ellende ook over het volk gebracht heeft. Maar was daar ook niet Psalm 51 als getuigenis van David zelf, waarin hij onder woorden gebracht heeft wat het was om met een verbroken hart tot de Heere te vluchten. Was er ook niet Psalm 32 waarin David mocht getuigen dat de Heere zijn zonden had vergeven en weggedaan? En inderdaad, de Heere ziet geen zonden meer in David. De bijbelschrijver mag onder de leiding van de Heilige Geest alle andere zonden van David eenvoudigweg verzwijgen en neerschrijven, dat David gedaan heeft wat recht was in de ogen des Heeren en niet geweken was van alles wat de Heere hem geboden had, al de dagen van zijn leven. Op die ene uitzondering na dan. Maar verder mag David dienen als navolgenswaardig voorbeeld. Ook als iemand wien de Heere de ongerechtigheid niet toerekent. Daar zou je toch jaloers op worden!

Maar nee, Abia is daar niet jaloers op geweest. Abia heeft een andere weg gekozen. De weg die Rehabeam koos. De weg van de dubbelhartigheid. De weg van het God dienen en tegelijk ook andere goden aanhangen. De weg van de zonde, die hij zijn vader had zien bedrijven.

Ach ja, wat kan er verwacht worden van iemand die in zijn ouders ook alleen maar halfslachtigheid in het dienen van de Heere gezien heeft? Het is niet vreemd als zulke kinderen denken dat de Heere ook wel tevreden is te stellen met een klein hoekje in ons hart. En hoeveel zijn er intussen van dat soort? Hoeveel halfhartige kerkgangers vullen onze kerkgebouwen? Allemaal van die Laodicezen, die God toch een keer vanwege hun lauwerheid zal uitspuwen. Is het een verlies geweest voor het volk

van Juda dat Abia al sterft als hij nog maar drie jaar heeft geregeerd? Van een rouwklacht na zijn dood lezen we niet. Natuurlijk, hij wordt begraven. In de stad van David. Maar verder? Het lijkt wel alsof het leven daarna spoedig weer gewoon doorgegaan is. Er is immers een troonopvolger? Asa heet de nieuwe koning en zonder verdere discussie neemt hij de plaats van zijn vader in.

Een lamp om Davids wil

Intussen is het wel een wonder dat Abia een zoon heeft die hem kan opvolgen. Dat is niet vanzelfsprekend. God had het ook anders kunnen doen. Vergeet het niet, het gaat hier om Davids huis! Eerst was er Salomo met alles wat getuigt van zijn afwijkingen. Toen was er Rehabeam, de halfslachtige. En daarna Abia, weer zo'n dubbelhartige. En na hem? Hoe lang heeft de Heere nog geduld? Het is niet vanzelfsprekend dat de troon weer bezet wordt. Geenszins. Het was immers Gods eigen Woord, gesproken tot David toen Hij met hem het verbond oprichtte: 'Zo zij ontheiligen wat Ik heb voorgeschreven, dan mogen zij gewis voor Mijne straffen beven'.

Waarom maakt de Heere er dan nu geen eind aan? Waarom is Hij ook nu lankmoedig en barmhartig? De bijbelschrijver valt in herhaling. Wat hij nu gaat zeggen had God Zelf al eerder gezegd. In het gesprek tussen de profeet Jerobeam mocht aankondigen dat hij koning zou worden over tien stammen en dat het rijk van David daartoe zou worden gescheurd. God wilde toen ook al dat David altijd een lamp voor Gods aangezicht zou hebben in Jeruzalem (1 Kon. 11:36). Dat moet de bijbelschrijver nu weer neerschrijven. Om Davids wil geeft de Heere Abia een lamp in Jeruzalem. Hij geeft hem een zoon, die hem mag opvolgen. En zo bevestigt de Heere tegelijkertijd Jeruzalem.

Een lamp in Jeruzalem. Dat ziet allereerst op Asa, Abia's zoon. Maar die daad van

Gods genade reikt verder. Er komt nog een Zoon, de grote Zoon van David. En die Zoon zal nog veel heerlijker een Lamp zijn.

Na de dood van Abia blijft het licht schijnen in Jeruzalem. Gods Woord blijft waar. God breekt de draad niet af. Zelfs de zonde van Abia doet Gods werk niet teniet, net zomin als de zonden van Rehabeam en Salomo dat deden. God gedenkt aan David. En in David gedenkt de Heere aan Zijn trouw, aan David gezworen. God is van Zijn heilig voornemen niet af te brengen, al plaatst de duivel iedere keer van die halfslachtige en verkeerde zondaren op de weg die Christus aflegt bij Zijn komen tot deze wereld. Iedere keer lijkt het licht uit te doven. Soms is de duivel dicht bij zijn doel. Maar keer op keer gedenkt God aan David en er blijft een lamp branden.

Kijk eens naar wat gebeurt in de volheid des tijds. Daar is de Lamp. Het Licht der wereld heet Hij. Zacharias zingt van Hem als Hij Hem de Opgang uit de hoogte noemt (Luk. 1:78). Hij beschijnt degenen die gezeten zijn in de schaduw van de dood. Simeon zing ook al van Hem, als hij Hem noemt een Licht tot verlichting der heidenen en tot heerlijkheid van het volk Israël (Luk. 2:32).

En dat Licht dooft nooit meer. Dat Licht is ook voor eeuwig genoeg. In de stad Gods, het nieuwe Jeruzalem is geen zon meer nodig. Ook geen maan. Waarom niet? Omdat de Heerlijkheid Gods die stad verlicht en omdat het Lam haar Kaars is (Open. 21:23).

Laat Abia dan maar sterven. En zelfs als zijn sterven in nevelen gehuld is, dan hoeven we nog niet te versagen. Daar is immers Asa, de nieuwe zoon van David. En als Asa dan straks ook sterft? Dan nog is er geen nood. Want dan is er Christus en eeuwig bloeit de gloriekroon op 't hoofd van Davids grote Zoon.

P. den Butter

Sprekend verleden

DAVID BRUININGS

Levensloop

David Bruinings leefde van 1704-1749. Hij werd 8 december 1704 in Bremen geboren en studeerde theologie in Heidelberg. Na eerst twee gemeenten in Duitsland gediend te hebben (Florsheim bij Worms van 1720-1732 en daarna Neckerau van 1732-1740), werd hij predikant in Amsterdam van de Hoogduitse gemeente tot aan zijn overlijden op 16 juni 1749. De preken van ds. Bruinings zijn na zijn dood vertaald en uitgegeven.

Hij heeft dus zelf nooit de tekst van zijn preken gezien. Hoe zijn de preken van ds. Bruinings opgebouwd? Wat is hun structuur? De preken van ds. Bruinings kennen een korte inleiding, dan wordt de tekst uitgelegd en tenslotte volgt een uitvoerige toepassing. Ds. Bruinings trekt duidelijk een scheidslijn door de gemeente. Hij ziet de gemeente niet als bestaande uit alleen gelovigen. Er zijn ongelovigen en gelovigen. Binnen deze twee groepen is er ook weer onderscheid. Op een pastorale manier spreekt hij zijn hoorders aan in de toepassing.

De preken zijn eenvoudig en helder. Hij wil geen indruk maken met geleerdheid. In zijn prediking stond Christus centraal. Het meest bekende boek met preken van ds. Bruinings draagt als titel: "De Leeuw uit de stam van Juda als een lam ter slachting geleid." Dit zijn zestien leerredenen over het lijden van Christus. Ds. J. Schotel (toen Chr. Geref. predikant te Haarlem) schreef in 1898 in een voorwoord op dit boek: 'Dit volk, dat voelhorens heeft, verneemt hier de oude taal, het schibboleth van de zuivere gereformeerde leer, waardoor God op het hoogst verheerlijkt en de zondaar op het diepst vernederd wordt. Dat Gods Geest deze leerredenen, uit de oudheid opgehaald, mocht zegenen aan de harten van hen die Christus in Zijn dierbaar Borglijden voor doodschuldige Adamskinderen nog niet kennen, om Hem te leren zoeken, teneinde Hem tot hun deel te mogen bezitten. Maar ook voor diegenen die Christus aanvankelijk in Zijn dierbaarheid hebben leren kennen, opdat zij in die kennis mogen opwassen. Want die kennis is het eeuwige leven, Jon. 17:3, en hoe begeerde Paulus Hem niet te kennen in de kracht Zijns doods en in de kracht Zijner opstanding. En wanneer zulks mocht geschieden dan zou de blijdschap vermeerderen van uw aller dienaar.' De contacten die ds. Bruinings met de Hernhutters onderhield riepen bedenkingen op. Waarom? Omdat de Hernhutters Christus teveel als Voorbeeld zagen. Zij beschouwden het lijden van Christus niet als betaling voor de zonde en de schuld van Gods Kerk. Het lijden was volgens de Hernhutters voor de gelovigen een drangreden tot heiligmaking. Ook werd de leer van de predestinatie door de Hernhutters bestreden.

De drie-urige duisternis

In de lijdenstijd willen wij iets doorgeven uit de preek van ds. D. Bruinings over Matth. 27:45-49. In de preek tekent ds. Bruinings het geheel enige wat Christus in het van God verlaten zijn heeft ondervonden. We lezen op blz. 245: "Er is echter nooit een kind van God geweest die zich zodanig van God verlaten heeft kunnen gevoelen, als hier onze dierbare Heiland aan het kruis; zij zouden dat ook niet hebben kunnen dragen. En hoe diep het met een kind van God in de weg van het lijden ook moge gaan, er zal altijd nog enige hoop tot ondersteuning in het hart overblijven, al moeten zij dikwijls lange tijd het gevoel van de dadelijke vertroosting Gods aan hun hart missen. Maar ziet hier onze Heiland, naakt en ontbloot aan het kruis genageld ten prooi aan de spot en schimp van Zijn vijanden, verlaten van al Zijn vrienden en bekenden was Hij over-

gegeven aan alle boos geweld en helse moordlust. Hij moest verdelgd worden uit het land der levenden, Hij moest sterven. En dan boven dit alles nog van God verlaten! O, mijne geliefden, wie zal de zielsmart die onze dierbare Heiland hier moest dragen, maar voor een duizendste gedeelte verstaan. En dit alles moest hij lijden, opdat Hij ons weder tot God zou kunnen brengen, van Wien wij zo snood en zinloos waren afgevallen. " In de *toepassing* stelt ds. Bruinings de vraag of wij voor onszelf enig deel aan het lijden van Christus hebben. Eerst wordt dan getekend wat door het geloof gezien wordt: de Borg van Zijn Vader verlaten vanwege de zonden van Gods kinderen. *Onbekeerden* worden ernstig toegesproken: "Wie echter aan dit geloof geen kennis heeft, is een onzalig en diep ongelukkig mens. Want wie die gekruiste Heiland niet kent, en diens gevolge ook niet in Hem kan geloven, en wie zich Zijn smartelijk lijden en dood, dat Hij om onzer zonden wil geleden heeft, niet aantrekt, die heeft ook geen deel aan Hem. En al had zulk een nog zoveel verstandsgaven en wijsheid, hij zal nochtans met dit alles eeuwig moeten omkomen, omdat hij niet heeft geloofd in de eniggeboren Zoon van God, Die, om mensenkinderen met God te verzoenen, dit bitter lijden op Zich nam. Zulk een staat dan ook nog tegenover een heilig en rechtvaardig God, aan Wie hij eenmaal rekenschap zal moeten geven van al zijn zondige daden, gedachten en gebaren, terwijl hij, zo stervende, eeuwig zal verstoken zijn van dat leven dat Jezus voor de Zijnen verworven heeft." *Bekommerden* worden niet voorbijgezien in de toepassing. Zij die gebukt gaan onder hun blindheid worden aangesproken: "Zeg nu niet: ik ben zo blind, ik ken de Heiland niet; want hoe blinder gij uzelf gevoelt des te meer hebt ge deze Zon der gerechtigheid nodig. Wend u dan maar naar Hem toe, wie weet hoe spoedig Hij Zijn licht in uw ziel doet opgaan. Want de waarachtige kennis en het ootmoedig bevreemden van onze geestelijke blindheid is alreeds de aankondiging dat welhaast de dageraad zal opgaan in ons hart. En dan zult ge niet meer behoeven te treuren dat ge uw Jezus, Die ge zo innerlijk liefhebt, niet kent. Want dan zal de gekruiste Heiland, met al Zijn wonden en striemen, die Hem om uwentwil geslagen zijn, geen vreemdeling meer voor u zijn. Dan zult ge uzelf over niets meer hebben te bekommeren, want de komst van uw Heiland, dat dierbare Lam Gods, zal al uw heil volmaken." *Bestredenen* krijgen aandacht. Zij worden bestreden door de satan die hen influistert dat zij een te groot zondaar zijn en dat Jezus daarom niet met hen te doen wil heb-

ben. Bruinings zegt dat het juist de grote vreugde en zielenblijdschap van Christus is zulke door de satan aangevochten zielen tot Zijn Vader te brengen. Vervolgens worden *Gods kinderen* aangesproken. Omdat Christus van God verlaten is geweest, zullen zij nimmermeer door God verlaten worden. De Heere zal hen niet begeven en zal hen niet verlaten. Het komt wel voor dat Gods kinderen in duisternis wandelen. Maar dat komt vaak door heimelijke zonden die zij bedrijven. We lezen hiervan het volgende: "Maar zij voeden wel eens heimelijk zonden in hun hart, die hun geketend houden aan het ondermaanse. En nu komt de Heilige Geest hun dikwijls veront-rusten, door hen in hun consciëntie te overtuigen dat hun weg niet goed is, en dan wordt het hun bang en zij verliezen die vrijmoedigheid die zij te voren hadden om tot God te naderen. En nu onttrekt Zich de Heere aan het hart en laat hun somtijds voor een tijd omdwalen in hun eigen duisternis, opdat zij door het gemis van Zijn liefde en vertroosting bij vernieuwing die toevlucht zouden leren zoeken tot Zijn dierbaar bloed en gerechtigheid om van hun zondebanden verlost te mogen worden. En zo onttrekt de Heere Zich dan aan hen tot hun nut en zaligheid, opdat Hij hun wederom bij vernieuwing Zijn liefde zou kunnen doen smaken." Het kan ook duister worden in het leven van Gods kinderen door te bouwen op eigen wijsheid en eigen-gerechtigheid: "omdat men een groot heilige wilde worden door eigen kracht en streven, zonder de toegepaste kracht van het dierbaar bloed van Christus aan het hart, verlatende de eerste liefde. In zulk een hart komt dan wel eens een angstig vuur en een oordelende consciëntie dit stro en die stoppelen verteren opdat het fundament zou behouden worden. En zo komt de eeuwige Liefde zulk een hart dan wederom reinigen van de drekgoden. " *Soms houdt de Heere voor een tijd Zijn gevoelige tegenwoordigheid in.* Dat doet de Heere om in onze armodie op de Naam des Heeren te vertrouwen en om te leren steunen op onze God. Gods kinderen moeten niet overbezorgd zijn voor datgene wat hen nog zou kunnen gebeuren. De Heere weet immers volmaakt wat goed voor de Zijnen is. De Heere heeft voorgezegd dat de Zijnen in de wereld verdrukking zullen hebben. Maar zij mogen ook goede moed hebben, omdat Christus de wereld heeft overwonnen. De tranen van Gods kinderen worden in Zijn fles bewaard en ze worden geschreven in Zijn gedenboek. Bruinings besluit de toepassing met de volgende woorden: "Hebben wij in dit leven veel te lijden, Hij zal ons de kracht verlenen dat wij er niet onder bezwijken alvorens de tijd daar zal zijn dat Hij ons

zal willen inleiden in de eeuwige tabernakelen. Maar Hij zal ons ook Zijn lieflijke nabijheid niet altijd onthouden: want Hij heeft onder het bitterste lijden, dat Hij naar ziel en lichaam aan het kruis heeft geleden, zelfs van de allerminste troost verstoken moeten zijn, opdat Hij ons te Zijner tijd zou kunnen vertroosten met Zijn lieflijke vertroosting. Laat ons dan ook zelfs in de diepste nood en verlatenheid het oog des geloofs op Hem gevestigd houden, die ons nimmermeer zal verlaten, en die met ons zal zijn zelfs dan, wanneer ons pad zal leiden door de schaduwen des doods, en Hij ons zal henen voeren daar, waar het in eeuwigheid geen nacht meer zijn zal. En o, mijne geliefden, wat zal dat zijn, als wij dan eeuwig zullen mogen rusten in Zijn liefdearmen. Dan zal er geen bange doodsnacht meer voor ons aanbreken, maar wij zullen ons eeuwig in het licht van Zijn lieflijk aangezicht mogen verblijden. Het licht van dat eeuwig zalig leven, om eeuwig met Hem temogen zijn, straalt ons nu bij ogenblikken al reeds in de ogen, wanneer wij met eeuwige vreugde onze dierbare Brudegom tegemoet zullen mogen gaan om eeuwig door Zijn liefde verkwikt en verblijd te worden. Amen."

A. Van Heteren

Boekbespreking

John Flavel, Volbracht, de zeven kruiswoorden, 160 blz., gebonden, € 13,90, Uitgeverij De Banier, ISBN 978-90-336-2984-6.

John Flavel leefde van 1627-1691 en was predikant in het Engelse stadje Dartmouth. Hij was een tijdgenoot van Rutherford en Durham. Het is een goede zaak in de lijdens tijd dit boekje van Flavel ter hand te nemen, het te lezen en erover te mediteren. Bij het doornemen van deze preken van Flavel over de zeven kruiswoorden hebben veel zaken ons getroffen. Zo lasen we in de preek over het kruiswoord "Het is volbracht" dat dit een rijke boodschap bevat voor allen die in Christus geloven. Want al onze gerechtigheden zijn nog gebrekkig en onvolmaakt. Wij kunnen niet volkomen gehoorzaam zijn of de wet volkomen vervullen. Er is altijd reden ons te verootmoedigen vanwege onze gebreken. Flavel wijst erop hoe gevaarlijk en schandelijk het is als wij in de rechtvaardigmaking iets van onszelf aan de gerechtigheid van Christus willen toevoegen. Wie dat doet miskent immers het werk van Christus. Christus is geen halve Zaligmaker. Flavel stelt ook dat zoals Christus Zijn werk voor ons volbracht heeft, Hij het ook in ons zal volbrengen. Het goede werk dat Christus begint in

de Zijnen zal Hij ook voleindigen. Flavel onderstreept dat de gerechtigheid van Christus volmaakt is. Die gerechtigheid heeft alles wat nodig is om verzoend te worden met een vertoord God en om een bekommerde en verontruste ziel rust te geven. Het geloof mag op die gerechtigheid steunen. "In een enkele geloofsdaad schept God meer behagen dan wanneer u heel uw leven zou zwegen om de wet te gehoorzamen." (blz. 134). Flavel trekt ook de conclusie dat het noodzakelijk is dat ieder die zich christen noemt ijverig is in goede werken. De morgen van het leven dient aan God gegeven te worden zoals Christus dat ook deed als twaalfjarige in de tempel. We lezen op blz. 137 "Werk hard voor God en laat u niet opblazen door hoogmoed als u het hebt gedaan. Het is moeilijk voor een mens om veel te doen zonder dat hij zichzelf er te veel voor prijst." Op blz. 138 lezen we het volgende: "Zolang Christus leefde, bleef Hij werken. Zijn leven en werk waren op hetzelfde moment afgelopen. Hij raakte niet uitgeput. Nee, het grootste werk dat Hij in deze wereld deed, was Zijn laatste werk. O, handel ook hierin net als Christus. Word het niet moe om wel te doen. Geef het werk van God niet op zolang u uw hand en tong nog kunt bewegen. Zorg ervoor dat uw laatste werken meer zijn dan uw eerste. In de natuurkunde geldt de regel: hoe dichter bij de as hoe vlugger de beweging. O, laat uw hart dan toch uitgaan naar God. Zeg niet te snel dat u er genoeg van hebt, zolang u nog enigszins in staat bent om iets voor God te doen. Kinderen van God, wees ook hierin navolgers van uw Heiland." Gods kinderen dienen erop toe te zien dat zij het werk dat God hen heeft opgedragen volbrengen. We lezen hiervan op de blz. 139 en 140 "1. Als uw werk niet klaar is als u sterft, zult u het nooit af kunnen maken. 'Want er is geen werk, noch verzinning, noch wetenschap, noch wijsheid in het graf, waar gij heengaat' (Pred. 9:10). Die in de kuil nederdalen, zullen Gods naam niet prijzen (zie Jes. 38:18). De dood bindt uw handen, zodat u niet meer kunt werken. De dood verstijft de tong, zodat zij niet meer kan spreken. In het graf gaat het lichaam over tot ontbinding. Het lichaam – het instrument waarmee de ziel werkt – wordt afgebroken en terzijde geworpen. De ziel zelf zal aan God worden voorgesteld om rekenschap te geven van al haar werk. O, haast u en spoed u om uw werk te voleindigen, want 'de nacht komt, wanneer niemand werken kan' (Joh. 9:4). 2. Als uw werk niet klaar is als u sterft, is niet alleen de tijd om te werken voorbij, maar ook de genadetijd. U die Christus uw leven lang hebt laten roepen, u die niets wilde

weten van een heilig leven, denk toch niet dat uw roepen en smeken God ertoe zullen bewegen u genadig te zijn wanneer uw tijd voorbij is. Nee, dan is het te laat: 'Zal God zijn geroep horen, als benauwdheid over hem komt?' (Job 27:9). De genadetijd is dan voorbij. 'In de plaats waar de boom valt, daar zal hij wezen' (Pred. 11:3). Wie heilig was, zal dan heilig zijn en wie onrein was, zal dan onrein zijn. Helaas, arme zielen, u komt te laat 'nadat de Heere des huizes zal opgestaan zijn en de deur zal gesloten hebben' (Luk. 13:25). De tijd is dan voorbij. O, dat u de dag van uw bezoeking bekende (zie Luk. 19:44). 3. Als uw werk niet klaar is als u sterft, kunt u het leven niet getroost verlaten. Iemand die zijn werk niet zorgvuldig heeft volbracht, kan zijn loop niet met vreugde volbrengen. O, hoe ellendig is die ziel die niet klaar is voor de dood en erdoor wordt overvallen! Te liggen huiveren op de rand van het graf en te moeten zeggen: 'Heere, hoe moet dat nu! O, ik kan niet sterven! Ik durf niet te sterven!' De arme ziel klemt zich dan angstvallig vast aan het lichaam en roept: 'O, ik zou alles wel willen doen, als ik maar niet hoeft te sterven.' Wat is er dan aan de hand? 'O, ik ben buiten Christus en durf niet voor die vreselijke rechterstoel te verschijnen. Als ik mij op tijd had verzekerd van een aandeel in Christus, had ik in vrede kunnen sterven. Heere, wat moet ik doen?' Hoe zou u dit vinden, lezer? Lijkt u dit een troostrijk einde? Iemand vroeg eens aan een christen waarom hij elke dag zes uur doorbracht in gebed. Hij antwoordde: 'O, ik moet sterven, ik moet sterven.' Nu dan, volg Christus na, opdat u aan het einde van uw leven kunt zeggen wat Hij zei: 'Het is volbracht.'

Jodocus van Lodenstein, Uw lijden groot, 48 meditaties over het lijden van Jezus Christus, 108 blz., gebonden, € 9,95, Uitgeverij De Banier, ISBN 978-90-336-2985-3.

Jodocus van Lodenstein leefde van 1620-1677, was predikant en dichter en tekende in het jaar 1659 iedere dag, behalve op zondag, zijn overdenkingen op. Dit boekje bevat de meditaties van 7 februari tot en met 2 april. De meditaties zijn hertaald door mevr. H. de Wit-van Westerhuis. Geprobeerd is zo dicht mogelijk bij de oorspronkelijke tekst te blijven. Verouderde woorden zijn vervangen en de spelling is aangepast. De zinsbouw is soms wat vereenvoudigd. Enkele Latijnse woorden en uitdrukkingen zijn in het Nederlands vertaald. Het woordje 'enz.', dat door Lodenstein vaak wordt gebruikt, is weggelaten voor zover dat geen afbreuk doet aan de betekenis van de tekst. Iedere meditatie

eindigt met een toepassing die begint met de woorden "Overdenk dit ernstig, mijn ziel." Een deel van de 19e meditatie, die gaat over de bereidwilligheid en vrijwilligheid van de Zaligmaker om het lijden te ondergaan, willen wij u doorgeven om kennis te maken met dit boekje. "Om gepaste vruchten uit het lijden van Jezus Christus te verkrijgen, moet verder, wat de Zaligmaker aangaat, Zijn vrijwilligheid en bereidheid tot het lijden overdacht worden. Deze is niet alleen door Hem in het Oude Testament voorzeggd (Psalm 40:8-9; vergelijk Hebrëen 10:9), en voorafgeschaduwd in het lam dat zijn mond niet opendoet (Exodus 12, zie ook Jesaja 53:7), maar is ook in de geschiedenis van het lijden overvloedig opgetekend. De Heere beseft Zijn aanstaand lijden heel goed, want Hij had het lang voorzeggd (Mattheüs 17:22-23, 20:17-19 en 26:2). Toch ontweek Hij het niet. Immers, in de wetenschap dat Zijn lijden aanstaande was, ging Hij naar Jeruzalem, de plaats van Zijn lijden (Lukas 13:33). Toen de tijd daar was, ging hij in de hof om te bidden, terwijl Hij wist dat deze plaats Judas, Zijn verrader, wel bekend was, zoals staat in Johannes 18: 1 en 2...Overdenk dit ernstig, mijn ziel, want daarin ligt de kracht van de borgtocht die de Heiland op Zich heeft genomen. Dat is een vrijwillige verbintenis, die op geen enkele wijze gedwongen kan zijn. Als de Zaligmaker hierover mediteert en Zijn discipelen hierin onderwijst, zegt Hij daarom ook Zelf met klem, dat de aangenaamheid die Zijn werk in Gods ogen vindt en de aanname ervan, daarin gelegen is, dat Hij uit Zichzelf dit lijden ondergaat. Hij zegt namelijk met nadruk: 'Daarom heeft Mij de Vader lief' (Johannes 10:17). Dit geldt ook voor u en maakt het lijden van Christus zeer kostbaar voor u, mijn ziel! Wek daarom uw ziel op om Jezus met al uw krachten lief te hebben." Een inhoudsvol boekje om in de lijdenstijd te lezen en te overdenken.

Persbericht

MBuma-Zendingsdag - Utrecht

De 46e zendingsdag van de Stichting MBuma-Zending wordt D.V. gehouden op **donderdag 30 april 2009**. Koninginnedag. In de Voordorphal op het vee-markt complex, Sartreweg 1-3, 3573 PW te Utrecht. Aanvang 10.30 uur

Sprekers

's Morgens: 10.30 - 12.30 uur

1. Ds. T.J. de Jong, Staphorst, Opening
2. Ds. D.A. Ross Laide, Schotland
3. Ds. A. van Voorden, Uddel

Pauze 12.30 - 14.00 uur

Sprekers 's middags: 14.00 - 16.00 uur

4. Ds. T. Klok, Urk

5. Dhr. A.B. den Breejen, Werkendam, vertelling

6. Ds. A.C. Rijken, Gameren, sluiting
Parkeergelegenheid gratis beschikbaar.

HOE BESTAAT HET!

Apeldoorn - In samenwerking met de Jeugdbond Gereformeerde Gemeenten (JBGG), het Landelijke Contact Jeugdwerk Christelijke Gereformeerde Kerken (LCJ) en de Hersteld Hervormde Jongeren Organisatie (HHJO) organiseert het Reformatorisch Dagblad een bijeenkomst over schepping en evolutie met als thema "Hoe bestaat het!". In dit Darwinjaar woedt de discussie over het ontstaan van het leven weer in alle hevigheid.

Onbestaanbaar

Geloof en wetenschap staan lijnrecht tegenover elkaar, stellen sommigen. Anderen zeggen dat het Bijbelboek Genesis best te rijmen valt met de oerknal en

de evolutietheorie. Of is dat onbestaanbaar?

Wetenschappers

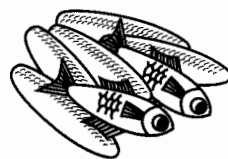
Vier deskundigen gaan op de themabijeenkomst in op deze vraag: dr. C. Dekker, hoogleraar moleculaire biofysica, dr. J. Douma, emeritus hoogleraar christelijke ethiek, dr. A. van Nieuw Amerongen, emeritus hoogleraar orale biochemie en dr. M. J. Paul, hoogleraar Oude Testament. Gespreksleider is dr. ir. S. M. de Bruijn, adjunct-hoofdredacteur van het Reformatorisch Dagblad. Het doel van de avond is het bevorderen van het Bijbels denken over schepping en evolutie en het aanreiken van handvatten voor het gesprek met andersdenkenden.

Toegang

De bijeenkomst wordt gehouden in De Flint in Amersfoort D.V. op donderdag 2 april 2009. De toegang is gratis. Er zijn maximaal 850 plaatsen beschikbaar. Aanmelding vooraf is daarom noodzakelijk.

Bonisa

ZENDING

**Opleiding
Evangelisten
Jiao Zuo**

Ploegers

**Ploegers toerusten.
Evangelisten opleiden.
Namens u mag Bonisa het
toerustingcentrum Jiao Zuo
in China ondersteunen.**

**Kerkelijke medewerkers en toegewijde
evangelisten ontvangen daar een
opleiding om de ploeg van het Woord
op de akker te besturen.**

Blijft u medearbeider?

**Postbank 31.555.32 o.v.v. Evangelisten
Grachtweg 20, 2161 HN Lisse**

*Gebed vormt de basis
van ons zendingswerk*

*Een biddend hart.
Een gulle hand.*

*Dank u wel
voor wat u al deed
en nog wilt gaan doen.*

**www.bonisa.nl
0252 - 41 82 69**

ROTTERDAM-WEST

We nodigen alle (oud) leden van de Christelijke Gereformeerde Kerk van Rotterdam-West en verdere belangstellenden van harte uit voor een: **PASSIE- EN PAASZANGAVOND** D.V. vrijdag 3 april 2009 om 19.45 uur Christelijke Gereformeerde Kerk Coloniastraat 25 te Rotterdam-West Na afloop is er gelegenheid om koffie of iets anders te drinken en elkaar te ontmoeten.
Christelijke Gereformeerde Zangvereniging "Soli Deo Gloria" te Rotterdam-West

Passie & Paasconcert vanuit Bovenkerk Kampen

Korting met Erdee card!

Op D.V. zaterdag 4 april 2009 geven de gezamenlijke koren van Cantilena uit Staphorst en mannenkoor Harpe Davids uit Genemuiden voor het eerst een Passie & Paasconcert in de Bovenkerk van Kampen. Ditmaal is de opbrengst van deze koor- en samenzangavond is bestemd voor stichting Hulpverlening door Christenen in Roemenië (HCR).

DUITSLAND: EEN MOOI LAND MET LEGE KERKEN...

Duitsland is mooi, maar geestelijk enorm arm. De waarheid naar Gods Woord wordt bijna niet meer verkondigd. Met uw bijdrage kunnen wij vertaalde werken van Hollandse en puriteinse oudvaders daar weer onder de aandacht brengen. Zie onze website www.svvhed.org voor meer info. Wilt u ons werk steunen?

T 0416 - 691788
info@svvhed.org
Gift: 548.98.79.20
HEIDELBERG & DORDRECHT

Stichting steun Messias belijdende Joden

Postbus 22 3860 AA Nijkerk
www.messiasbelijdendejoden.nl

Voor informatie:
Ds. G. Bouw
Tel.: 0172 - 470040
E-mail: g.bouw@solcon.nl

Steun de evangelieverkondiging door Messiasbelijdende Joden in Israël

Stort uw gift
op rekening 37 78 53 496 (Rabobank)
of 833 07 97 (Postbank)

Wij verzorgen graag een lezing
of diapresentatie op uw gemeenteavond
of verenigingsavond

kliktime

Computeren
kan straks weer!

nu voor
€ 29,95

Met Kliktime beheert u het computer-
en internetgebruik van uw kinderen.

Download de software op:

www.kliktime.nl

Een product van

kliksafe

Christelijk onderwijs is nu nodig

Help het christelijk onderwijs in China. Internaten zijn bedoeld als thuis.
Samen zorgen voor toekomstperspectief. Uw bijdrage is meer dan een geschenk!

Stort uw gift op 3473- 76. 029 t.n.v. Hudson Taylor/SBHC te Rhenen.

HUDSON TAYLOR
Stichting Bijbelse Hulpverlening China

Voor info of voorlichting: Bel 06 200 13 173 of kijk op www.hudsonstaylor.nl

Predikanten kijken voor fiscale zaken op:
www.roza.nl/predikanten

Bijbel met kanttekeningen in dundruk, handzaam formaat

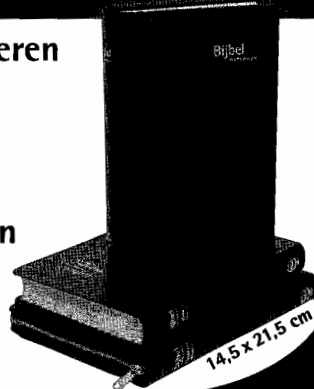
Bijbels in Statenvertaling

Zonder Psalmen en formulieren

KTb30	zwart kunstleer, kleursnee	€ 45,-
KTb31	zwart bonded leather (leren toplaag), goudsnee	€ 75,-
KTb33	idem, met rits	€ 105,-
KTb35	leer, goudsnee	€ 125,-

Met Psalmen en formulieren

KTb40	zwart kunstleer, kleursnee	€ 60,-
KTb41	zwart bonded leather (leren toplaag), goudsnee	€ 95,-
KTb43	idem, met rits	€ 125,-
KTb45	leer, goudsnee	€ 145,-

Nijverheidstraat 21 • Postbus 168 • 4140 AD Leerdam
Telefoon (0345) 61 01 55
E-mail: info@gereformeerdebijbelstichting.nl
Giro 1.355.824 t.n.v. penningmeester GBS te Leerdam

gereformeerde
BIJBELSTICHTING

Zorg dichtbij

Waar u ook woont,
Agathos brengt zorg dichtbij:
• Huishoudelijke verzorging
• Persoonlijke verzorging
• Verpleging
• Psychosociale zorg
Bel de Zorglijn (010) 264 07 77 en u krijgt uw rayoncoördinator
aan de lijn. Agathos stelt zelf indicaties voor veel zorgvragen.
Kunnen we geen indicatie stellen? Dan begeleiden we u bij de
CIZ-aanvraag. U ziet, ook indicatiestelling is onze zorg!

Agathos
THUISZORG

T 010 264 07 77 | www.agathos-thuiszorg.nl

Zorg met een eigen kleur

Te huur in Zeeuwsch- Vlaanderen

luxe vakantie woning 4-5 pers.
v.a.g.v. vanaf week 17/18
(ook voor permanente bewoning.)
tel 0610698030

Helpt u hen aan een nieuw (t)huis?

De aardbeving verwoestte het.

GIRO: 320666

Postbus 1150
3900 BD Veenendaal

Voor voorlichting of presentatie
bel: (0184) 61 26 32

Stichting China
Veenendaal

Vakantie op Texel

De Verrassing.nl

Veertien accommodaties, waaronder
acht bungalows en vijf nieuwe chalets.

De Noordel

Park achter De Verrassing. Vijf luxe
bungalows met veel privacy.

De Noorderhoeve.nl

Twee vakantiewoningen voor
zorgvakanties. Ook uitermate geschikt
voor minder validen.

Boeken? Bel 0222 31 89 06